

Departementene

Handlingsplan

Statusrapport for handlingsplan mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet

Gjennomføring av tiltak per juni 2026

Innhold

Oversikt over tiltak i handlingsplanen	5
Tiltak	7
Organisert arbeidsliv og et styrket trepartssamarbeid	8
Styrke arbeidstakerrettigheter og hindre utnyttelse av arbeidstakere	11
Mobilisere forbruker- og innkjøpsmakt	18
Øke kunnskapen om sosial dumping og arbeidslivskriminalitet	23
Kontroll, oppfølging og tverretatlig samarbeid	26
Internasjonalt samarbeid	29

Oversikt over tiltak i handlingsplanen

Nr.	Tiltak	Ansvarlig departement
Organisert arbeidsliv og et styrket trepartssamarbeid		
1	Øke skattefradraget for fagforeningskontingent	Finansdepartementet
2	Bidra til økt organisasjonsgrad og tariffavtaledekning i samarbeid med partene i arbeidslivet	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
3	Styrke samarbeidet mot svart økonomi (SMSØ) på regionalt og nasjonalt nivå	Finansdepartementet
4	Videreføre støtte til Fair Play Bygg Norge	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
5	Nytt treparts bransjeprogram for jordbruk- og gartnerinæringen	Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet
6	Videreføring av treparts bransjeprogram	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Styrke arbeidstakerrettigheter og hindre utnyttelse av arbeidstakere		
7	Bekjempe konkurskriminalitet og sikre arbeidstakers rettigheter ved konkurs	Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet
8	Styrke arbeidstakers rettigheter ved arbeid for digitale plattformer og ved algoritmestyring	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
9	Styrke allmenngjøringsordningen	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
10	Foreslå endringer i utlendingsregelverket for å hindre utnyttelse av utenlandske arbeidstakere	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
11	Utvide og skjerpe straffebestemmelsen i utlendingsloven om utilbørlig utnyttelse av utlendinger i arbeids- og boligforhold mv.	Justis- og beredskapsdepartementet
12	Tiltak mot lønnsstyveri – evaluere straffebestemmelse	Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet
13	Tiltak mot lønnsstyveri – rettshjelp ved lønnsinndrivelse	Justis- og beredskapsdepartementet
14	Styrke nettbasert informasjon om arbeidsforhold i Norge	Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet
15	Benytte sentrale møtepunkter som Skatteetatens ID-kontroll og Servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA) til å formidle informasjon til utenlandske arbeidstakere	Finansdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet
16	Målrettede tiltak som kan styrke bistanden til ofre for grov utnyttelse i arbeidslivet	Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet
17	Innføring av HMS-kort for varebiltransport og forslag om å innføre et oppdragsgiveransvar	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
18	Vurdere innføring av registreringsordning for utsendte arbeidstakere	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
19	Forbedret digital informasjon om arbeidsforhold og arbeidskontrakter	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
20	Tiltak mot misbruk av identiteter	Justis- og beredskapsdepartementet (koordinerer) og Finansdepartementet
Mobilisere forbruker- og innkjøpsmakt		
21	Deling av seriositetsinformasjon og digitale lommebøker	Nærings- og fiskeridepartementet (koordinerer), Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Finansdepartementet
22	Videreutvikle Norgesmodellen og tydeliggjøre regelverket om offentlige anskaffelser	Nærings- og fiskeridepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet
23	Felles innsats fra offentlige byggherrer mot arbeidslivskriminalitet i anskaffelser innen bygg og anlegg	Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (koordinerer), Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet

Oversikt over tiltak i handlingsplanen

24	Videreutvikle Skatteetatens samarbeidsavtaler med offentlige oppdragsgivere og private entreprenører	Finansdepartementet
25	Formidle informasjon til forbrukere gjennom «Tett på» og handleh vitt.no	Finansdepartementet
26	Publisering av stansingsvedtak og tilsynsrapporter slik at innkjøpere og forbrukere lettere kan velge bort useriøse og kriminelle aktører	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
27	Forbedre informasjon og oppfølging knyttet til godkjenningsordninger	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Øke kunnskapen om sosial dumping og arbeidslivskriminalitet		
28	Styrket kunnskap om ut- og innleie av arbeidskraft	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
29	Sammenstille tidligere evalueringer av tiltak mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, og kartlegge hvordan regelverk på arbeidslivsområdet etterleves og følges opp	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
30	Bedre kunnskapsgrunnlag og økt forskning om sosial dumping og arbeidslivskriminalitet	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
31	Mer strukturert og effektiv oppfølging av analyse- og etterretningsprodukter fra Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningscenter (NTAES)	Justis- og beredskapsdepartementet
Kontroll, oppfølging og tverretatlig samarbeid		
32	Styrke og videreutvikle det tverretatlige samarbeidet for å forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet	Arbeids- og inkluderingsdepartementet (koordinerer), Justis- og beredskapsdepartementet og Finansdepartementet
33	Styrke mulighetene for informasjonsdeling mellom offentlige myndigheter	Justis- og beredskapsdepartementet (koordinerer), Finansdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet
34	Styrke Arbeidstilsynet	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
35	Sikre effektiv bruk av sanksjoner	Justis- og beredskapsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, og Finansdepartementet
Internasjonalt samarbeid		
36	Delta i samarbeidet i den europeiske arbeidsmarkedsmyndigheten (ELA)	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
37	Forsterke samarbeidet med kontrollmyndighetene i Norden og Baltikum	Arbeids- og inkluderingsdepartementet
38	Bruk av EØS-midler for å fremme anstendig arbeid og trepartssamarbeid	Utenriksdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak

Foto: Simen Gald/Kommunikasjonsenheten i Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Organisert arbeidsliv og et styrket trepartssamarbeid

Tiltak 1:

Øke skattefradraget for fagforeningskontingent

Regjeringen har i statsbudsjettene mer enn doblet det maksimale skattefradraget for innbetalt fagforeningskontingent fra 3 850 kroner til 8 700 kroner. Økningen gjelder både fradrag for fagforeningskontingent og for kontingent til visse yrkes- og næringsorganisasjoner.

Ansvarlig: Finansdepartementet

Tiltak 2:

Bidra til økt organisasjonsgrad og tariffavtaledekning i samarbeid med partene i arbeidslivet

Arbeids- og inkluderingsdepartementet gjennomfører årlige seminarer for å rette oppmerksomheten mot tiltak myndighetene og partene i arbeidslivet kan samarbeide om for å bidra til økte organisasjonsgrader og tariffavtaledekning. På seminarene er det lagt fram oppdaterte kartlegginger av det organiserte arbeidslivet og bruken av ulike tilknytningsformer i arbeidslivet.

Tema for seminaret i 2026 var tariffavtalenes betydning i norsk arbeidsliv.

Våren 2026 lanserte Fafo, på oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet, en oppdatert fagbok om det kollektive arbeidslivet. Denne inngår som en del av departementets kontinuerlige kunnskapsinnhenting om tematikken.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 3:

Styrke samarbeidet mot svart økonomi (SMSØ) på regionalt og nasjonalt nivå

I Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ) arbeider Skatteetaten og partene i arbeidslivet med tiltak for å bidra til like konkurransevilkår, gode arbeidsplasser og

etterlevelse av regelverket. SMSØ arbeider nå med å videreutvikle det strategiske samarbeidet, med forankring i handlingsplanen for SMSØ.

Det er særlig oppmerksomhet på oppfølging og videreutvikling av SMSØs faggrupper, samt på å etablere/videreføre et konstruktivt samarbeid. Formålet er å utvikle tiltak og styrke dialogen som bidrar til like konkurransevilkår, gode arbeidsplasser og etterlevelse av regelverket.

Det nasjonale samarbeidet mellom Skatteetaten, partene i arbeidslivet og relevante offentlige aktører, herunder Arbeidstilsynet og Brønnøysundregistrene, er videreført. SMSØ har her en viktig rolle som arena for dialog og informasjonsutveksling. Et eksempel på dette er arbeidet med virksomhetslommebøker.

De regionale SMSØ-samarbeidene er tilpasset partenes behov, kapasitet og lokale risikoforhold. Det er gjennomført ulike kompetansetiltak, herunder seminarer og en årlig konferanse.

Ansvarlig: Finansdepartementet

Tiltak 4:

Gi støtte til Fair Play Bygg Norge

Etter forslag fra regjeringen ble det fra og med statsbudsjettet for 2023 innført et tre-årlig tilskudd til Fair Play Bygg Norge med 2 mill. kroner årlig. I 2024 og 2025 ble tilskuddet doblet til 4 mill. kroner. I statsbudsjettet for 2026 er støtten økt ytterligere til 8 mill. kroner.

Ved å øke støtten til Fair Play Bygg Norge vil en kunne styrke partenes arbeid med informasjon og veiledning til utsatte arbeidsgivere/arbeidstakere og tips til myndighetene om useriøse aktører, og bidra til en styrket innsats på dette området.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 5:**Nytt treparts bransjeprogram for jordbruk- og gartnerinæringen**

Arbeidstilsynet fikk sommeren 2025 i oppdrag å etablere et nytt treparts bransjeprogram for jordbruk- og gartnerinæringen. Programmet er bredt sammensatt og består av sentrale aktører i næringen, samt Arbeidstilsynet på myndighetssiden. I oppstartsfasen er det gjennomført flere møter mellom partene og myndighetene, inkludert med politisk ledelse i Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet på statssekretærnivå.

Arbeidet med å fastsette mandat og utarbeide en strategi for en femårsperiode er godt i gang. Prosessen støttes av Menon Economics. Deltakerne viser stort engasjement, og det er høye forventninger til programmet som samarbeidsarena. Programmet skal legge til rette for bedre kunnskapsdeling om utfordringer i næringen, særlig knyttet til utenlandske sesongarbeidere, og skal bidra til målrettede tiltak mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet

Tiltak 6:**Videreføring av treparts bransjeprogram**

Treparts bransjeprogram for renhold, uteliv, transport og bil er videreført. Arbeidstilsynet legger til rette for samarbeidet gjennom faste møter i alle programmene, samt dialog med politisk ledelse på statssekretærnivå. Tre av fire program har utarbeidet kunnskapsoppsummeringer om status og utfordringsbilde i sine bransjer, som grunnlag for kommende strategiprosesser. Det skal gjennomføres et strategiarbeid i alle program med mål om å identifisere, prioritere og utvikle felles tiltak og aktiviteter for en femårsperiode. Bransjeprogrammene bidrar til å styrke den forebyggende innsatsen mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet i utsatte bransjer.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Styrke arbeidstakerrettigheter og hindre utnyttelse av arbeidstakere

Tiltak 7:**Bekjempe konkurskriminalitet og sikre arbeidstakeres rettigheter ved konkurs**

Regjeringen vil bekjempe at useriøse aktører utnytter ordninger i forbindelse med konkurs. Vurdering av endringer i konkurslovens regler om konkursskarantene er til behandling i Justis- og beredskapsdepartementet. Etter allmenngjøringsloven og arbeidsmiljøloven gjelder det et unntak fra reglene om solidaransvar ved konkurs. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har satt ut et eksternt kartleggingsoppdrag, som skal bidra til å belyse hvilke konsekvenser det vil få for berørte arbeidstakere, virksomheter og oppdragsgivere dersom unntaket oppheves. Rapporten vil komme mot slutten av 2026.

Ansvarlig: Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 8:**Styrke arbeidstakeres rettigheter ved arbeid for digitale plattformer og ved algoritmestyring**

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har fått utarbeidet en rapport som gjennomgår nyere forskning om hvordan kunstig intelligens og algoritmisk ledelse påvirker arbeidslivet. Det skal i løpet av høsten 2026 gjennomføres videre kartlegginger, på norsk og nordisk nivå, av hvilke konsekvenser bruk av kunstig intelligens og algoritmestyring får for bl.a. arbeidsmiljø og arbeidstakeres medvirkning.

Direktivet om forbedring av arbeidsvilkårene for plattformarbeidere (Direktiv (EU) 2024/2831) skal gjennomføres i norsk rett. Formålet med de nye reglene er å styrke rettighetene for de som utfører arbeid for digitale plattformer. Arbeids- og inkluderingsdepartementet tar sikte på å legge fram et høringsforslag om saken mot slutten av 2026. Arbeidet gjennomføres i dialog med

partene i arbeidslivet og berørte myndigheter.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 9:**Styrke allmenngjøringsordningen**

Arbeids- og inkluderingsdepartementet følger opp innspill fra høringen om endringer i allmenngjøringsloven for å effektivisere saksbehandlingen i Tariffnemnda. Departementet har også satt ut et forskningsoppdrag som skal kartlegge hvordan informasjons- og påseplikten og solidaransvaret i allmenngjøringsordningen fungerer. Når funnene fra forskningsoppdraget foreligger i oktober i 2026, vil departementet vurdere hvordan disse skal følges opp.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 10:**Foreslå endringer i utlendingsregelverket for å hindre utnyttelse av utenlandske arbeidstakere**

Arbeids- og inkluderingsdepartementet jobber med et høringsnotat om endringer i utlendingsregelverket for å hindre utnyttelse av utenlandske arbeidstakere.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 11:**Utvide og skjerpe straffebestemmelsen i utlendingsloven om utilbørlig utnyttelse av utlendinger i arbeids- og boligforhold mv.**

Etter forslag fra regjeringen vedtok Stortinget 1. juni 2026 endringer i utlendingsloven § 108 a, med utvidet og strengere straffebestemmelse mot utnyttelse av utenlandske arbeidstakere som befinner seg i en særlig utsatt situasjon på grunn av manglende eller midlertidig oppholdsgrunnlag.

I dag er det straffbart å utnytte en utlendings situasjon på utilbørlig måte i forbindelse med formidling av arbeid og bolig, og i forbindelse med visse migrasjonsrelaterte tjenester.

Lovendringen utvider straffebudet til å ramme den som forsettlig eller grovt uaktsomt bruker arbeidskraften til, stiller et bosted til rådighet for, eller formidler et arbeid eller et bosted til en nærmere bestemte kategorier av utlendinger, når forholdet innebærer utilbørlig utnyttelse av utlendingens sårbare situasjon. Lovendringen rammer også utnyttelse i forbindelse med tiggevirksomhet. Strafferammen er satt til fengsel inntil 3 år, og inntil 6 år ved grove overtredelser.

I samsvar med tiltak i Nasjonal strategi mot menneskehandel (2025–2030) skal regjeringen vurdere om det er behov for et mer generelt straffebud mot utilbørlig utnyttelse i straffeloven.

Ansvarlig: Justis- og beredskapsdepartementet

Tiltak 12:

Tiltak mot lønnsstyveri – evaluere straffebestemmelse

I 2026 blir det gjennomført en omfangsundersøkelse med fokus på arbeidslivskriminalitet og lønnsstyveri. Regjeringen vil, med bakgrunn i bl.a. informasjon fra denne undersøkelsen, evaluere lønnsstyveribestemmelsen og vurdere tiltak, herunder eventuelle regelverksendringer og/eller andre tiltak i politi, påtalemyndighet og andre berørte etater.

Ansvarlig: Justis- og beredskapsdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 13:

Tiltak mot lønnsstyveri – rettshjelp ved lønnsinndrivelse

Stortinget har vedtatt forslaget i Prop. 103 L (2024–2025) om å gjøre saker om inndrivelse av lønn til en prioritert sakstype for fritt rettsråd. Lovendringen har ikke trådt i kraft.

Ansvarlig: Justis- og beredskapsdepartementet

Tiltak 14:

Styrke nettbasert informasjon om arbeidsforhold i Norge

Det er en vedvarende innsats på tvers av myndigheter for å forbedre informasjon om arbeidstakeres rettigheter.

Politiet.no

Det arbeides med å skaffe oversikt over det informasjonsmaterialet som er tilgjengelig per i dag og gjøre informasjonen mer synlig og bedre tilgjengelig på eksisterende nettsider under Politiet.no. Målet er at det skal være gjennomført innen utløpet av 2026. Dette arbeidet vil kunne danne grunnlag for videre samarbeid innen arbeidslivskriminalitet, herunder muligheter for lik utforming av informasjonssidene, samt gjøre etatene bedre stilt til å jobbe videre med informasjonsarbeidet ved Servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA), inkludert informasjon vedrørende lønnsstyveri. Dette vil imidlertid anses som en neste del av tiltaket og kan derfor ikke tidfestes per nå.

Know Your Rights

Arbeidstilsynet har videreutviklet nettveiledning og kampanjeaktiviteten under konseptet «Know Your Rights» (knowyourrights.no), med betalt annonsering i flere kanaler og informasjon på 13 språk. Det er også utviklet brosjyrer med QR-koder, med informasjon på alle de 13 språkene, som deles ut på tilsyn, på SUA og i andre veiledningsmøter. Gjennom SUA bidrar Arbeidstilsynet i tillegg med fysisk veiledning til målgruppen.

SUA og etatens svartjeneste veileder også skriftlig gjennom kontaktskjema på fem språk, og svartjenesten veileder på chat og telefon på engelsk. Arbeidstilsynet har videreutviklet chatboten til å forstå og svare på 13 språk, og er den første etaten som benytter generativ teknologi i sin chatbot.

Chatboten gir utenlandske arbeidstakere veiledning i hele bredden av arbeidsmiljølovens område. I tillegg oversettes særlig aktuelle nettsider på Arbeidstilsynet.no til engelsk og polsk.

Arbeidstilsynet gjennomfører også flere veilednings- og kommunikasjonssatsinger rettet mot målgrupper med utsatte arbeidstakere, bl.a. innen varebilbransjen og bilpleiebransjen.

Nyinorge.no

Det siste året har IMDi styrket informasjonen til arbeidsinnvandrere på nyinorge.no ved å samle konkret veiledning om det å jobbe i Norge. Her finnes det nå informasjon om hvordan man kan søke jobb, hvor ledige stillinger lyses ut, og hvilken hjelp man eksempelvis kan få fra Arbeids- og velferdsetaten (Nav), Skatteetaten og Arbeidstilsynet. Det finnes også informasjon om sentrale rettigheter og plikter i arbeidslivet i Norge, som bl.a. krav til skriftlig arbeidsavtale, regler for lønn og arbeidstid, ferie, arbeidsmiljø og HMS. I tillegg gis det veiledning om skatt, skattekort, fagforeninger, det å starte egen bedrift og hvor man kan henvende seg dersom man opplever problemer på arbeidsplassen. Innholdet peker videre til relevante myndigheter som Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten (Nav), Skatteetaten og Altinn.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet

Tiltak 15:

Benytte sentrale møtepunkter som Skatteetatens ID-kontroll og Service-senter for utenlandske arbeidstakere (SUA) til å formidle informasjon til utenlandske arbeidstakere

Skatteetaten og SUA er viktige møtepunkter mellom myndighetene og de som kommer til Norge for å arbeide. Her formidles informasjon om rettigheter og plikter i norsk arbeidsliv både muntlig og skriftlig. Brosjyren «Velkommen til Norge! Informasjon til arbeidstakere fra EU/EØS-land», deles ut i forbindelse med pliktig oppmøte. Informasjonsbrosjyren inneholder også informasjon om fødsels- og d-nummer og fremhever viktigheten av å beskytte den elektroniske ID-en. Informasjonsbrosjyren inneholder også informasjon om det organiserte arbeidslivet i Norge. Brosjyren er tilgjengelig på flere språk og revideres jevnlig i samarbeid med relevante fagmiljøer i Skatteetaten og relevante etater.

Politiet har tilgjengelig en enkel informasjonsbrosjyre rettet mot arbeidstakere fra land utenfor EU/EØS, da denne målgruppen hovedsakelig møter hos politiet og ikke Skatteetaten. Denne informasjonen er også oversatt til flere språk og inneholder bl.a. informasjon om rettigheter og plikter i norsk arbeidsliv.

Det er også utarbeidet et skriv på vegne av politiet, UDI, Arbeidstilsynet og Skatteetaten til bruk på utekontroller. Skrivet inneholder informasjon om bl.a. rettigheter og plikter i arbeidslivet og om det organiserte arbeidslivet i Norge.

Det er mange etater som har oppgaver og ansvar knyttet til informasjon til sårbare arbeidstakere. Innenfor a-krimssamarbei-

det vil Økokrim i løpet av 2026 undersøke i hvilken utstrekning et slikt arbeid kan koordineres mot målgruppene.

Ansvarlige: Finansdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet

Tiltak 16:

Målrettede tiltak som kan styrke bistanden til ofre for grov utnyttelse i arbeidslivet

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har, i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet, gjennomført et eksternt FoU-prosjekt som kartlegger omfang og karakteristiske trekk ved arbeidstakere og arbeidsforhold i gråsonene mellom sosial dumping og tvangsarbeid/menneskehandel. Sluttrapport ble lagt fram i mai 2026. Arbeids- og inkluderingsdepartementet følger opp funnene i rapporten, i samarbeid med Justis- og beredskapsdepartementet.

Det er et kontinuerlig behov for kunnskap om denne tematikken. Nasjonal strategi mot menneskehandel ble lagt fram i mai 2025 og følges opp i samarbeid mellom berørte departementer og etater. Blant tiltakene i strategien er styrking av politiets forebyggende innsats, bl.a. når det gjelder samarbeid med myndigheter og ideelle organisasjoner som gir bistand til antatte ofre for menneskehandel og arbeidstakere som er grovt utnyttet, samt ivareta antatte ofres rettigheter og behov. Arbeidstilsynet, politiet og UDI gjennomfører flere tiltak for å styrke sitt samarbeid i saker om mulig menneskehandel til tvangsarbeid, med faste rutiner og kontaktpunkter for informasjonsdeling og samarbeid i saker hvor det foreligger mistanke om menneskehandel.

Justis- og beredskapsdepartementet viderefører tilskuddsordningen på prostitusjons- og menneskehandelfeltet. Tildelingen for 2026 omfatter midler til organisasjoner som

tilbyr rådgivning og oppfølging av arbeidsmigranter som har vært utnyttet. Blant mottakerne er Frelsesarmeen, Caritas og Kirkens Bymisjon.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet

Tiltak 17:

Innføring av HMS-kort for varebiltransport og forslag om å innføre et oppdragsgiveransvar

Krav om HMS-kort for varebiltransport ble fastsatt i forskrift og trådte i kraft 1. januar 2026. Arbeidstilsynet har i 2025 og 2026 hatt hovedansvaret for å etablere og forberede ordningen. Dette har omfattet regelverksarbeid, utvikling og tilpasning av HMS-kortløsning og utarbeidelse av rutiner. Ordningen ble lansert som planlagt 1. desember 2025, med informasjons- og annonsekampanje i perioden før ikrafttredelse.

I forkant av regelendringen ble det gjennomført målrettede veilednings- og kontrollaktiviteter rettet mot bransjen. Om lag 900 sjåførere ble veiledet, og rundt 300 virksomheter ble kontrollert, bl.a. for å informere om kommende krav og avdekke kunnskapsbehov knyttet til HMS-plikter. Arbeidet har vært koordinert med Statens vegvesen og politiet for å sikre samordnet innsats.

I midten av april 2026 hadde over 20 000 personer skaffet seg HMS-kort for varebiltransport. Det er mer enn det som var estimert i høringen til forskriften, hvor det var forventet om lag 17 500 HMS-kort bestilt i løpet av det første året.

Etter forslag fra regjeringen har Stortinget vedtatt en hjemmel i arbeidsmiljøloven for å fastsette forskrifter om at oppdragsgivere skal føre kontroll med at krav om HMS-kort overholdes hos leverandører og underleve-

randører, jf. Prop. 78 L (2025–2026) og Innst. 310 L (2025–2026). I de situasjoner hvor det fastsettes slike forskrifter, må oppdragsgivere ta inn kontraktsvilkår som skal sikre at reglene om HMS-kort overholdes. Oppdragsgiverne blir også forpliktet til å føre kontroll med dette. Oppdragstakerne blir forpliktet til å utlevere den dokumentasjon som er nødvendig for at en oppdragsgiver kan oppfylle kontrollplikten.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 18:

Vurdere innføring av registreringsordning for utsendte arbeidstakere

Departementet innhenter nærmere informasjon om hvilke behov en registerordning kan dekke, særlig med hensyn til tilsyn med utsendte arbeidstakere i Norge. Departementet vil også vurdere registreringsordninger i andre land, samt forslaget som forhandles i EU (en frivillig forordning om et felles elektronisk grensesnitt for deklarerings av utsendte arbeidstakere).

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 19:

Forbedret digital informasjon om arbeidsforhold og arbeidskontrakter

På oppdrag fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet har Arbeidstilsynet, i dialog med Skatteetaten og Arbeids- og velferds-etaten, vurdert ulike sider ved en eventuell innføring av digitale arbeidsavtaler. På bakgrunn av utredningen vurderer departementet eventuelle tiltak for å forbedre den digitale informasjonen om arbeidskontrakter og arbeidsforhold. Det er flere spørsmål som må vurderes nærmere, bl.a. forholdet til personvernreglene. Det er naturlig å se videre oppfølging i sammenheng med

den planlagte innføringen av digitale lommebøker, jf. tiltak 21.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 20:

Tiltak mot misbruk av identiteter

Politiet skal fortsette arbeidet med å tilrettelegge for å kunne utstede nasjonalt ID-kort til utenlandske statsborgere som fyller vilkårene fastsatt i pass- og ID-kortforskriften. EØS- og EFTA-borgere med fødselsnummer kan nå søke om nasjonalt ID-kort ved en rekke pass- og ID-kontor. Nasjonalt ID-kort for tredjelandsborgere med fødselsnummer skal lanseres innen 1. september 2026 og rulles ut i alle politidistrikt innen utgangen av 2026.

Dagens regelverk regulerer ID-kort til utlendinger med fødselsnummer. Det vil være behov for å gjøre endringer i pass- og ID-kortforskriften for utstedelse av ID-kort til personer som har d-nummer.

Det er avgjørende at alle som er registrert i Folkeregisteret med et fødsels- eller d-nummer får mulighet til å bevise hvem de er på en troverdig måte, både fysisk og digitalt. Registrering av identitetsgrunnlagsstatus «unik» i Folkeregisteret bygger på utstedelse av nasjonale ID-kort og knytter en person biometrisk til sitt tildelte fødsels- eller d-nummer. Status unik vil synliggjøre at politiet har gjennomført et «en til mange-søk» i sin biometridatabase og kvalitetssikret at personen kun har ett unikt identitetsnummer i Folkeregisteret. Skatteetaten jobber tett sammen med andre etater om implementering av status unik.

Tilbud om nasjonale ID-kort til d-nummerpopulasjonen vil være et sentralt bidrag for å forebygge og redusere omfanget av ID-misbruk og vil også kunne bidra til økt digital inkludering av denne gruppen.

For å bidra til en mer målrettet og helhetlig tilnærming, og økt kvalitet i departementenes saksforberedelser til regjering og Storting, opprettes en koordineringsgruppe for departementene for ID-forvaltning (kalt KID). På etatsnivå er det etablert en koordineringsgruppe for ID-forvaltning (KoID) med tilsvarende formål, der Skatteetaten, Arbeids- og velferdsetaten (Nav), Digitaliseringsdirektoratet, politiet og UDI deltar. KoID har dialog med KID om hvilke tiltak som er nødvendige for en forbedret og helhetlig ID-forvaltning.

Ansvarlig: Justis- og beredskapsdepartementet (koordinerer) og Finansdepartementet

Mobilisere forbruker- og innkjøpsmakt

Tiltak 21:**Deling av seriøsitysinformasjion og digitale lommebøker**

Det er satt i gang et arbeid for å utforske hvordan den planlagte innføringen av digitale lommebøker innen 2030 kan bidra til å styrke kundens mulighet til å kontrollere om leverandører følger regelverket og opptrer seriøst, og dermed forhindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet. Dette følges opp gjennom en felles regulatorisk og teknisk sandkasse for å teste mulige løsninger. Sandkassen er operativ, og Digitaliseringsdirektoratet og Brønnøysundregistrene har sørget for at leverandører av virksomhetslommebøker er på plass for å kunne gjennomføre piloter. Arbeidet med å finne aktuelle brukerkandidater pågår fortsatt i samarbeid med Skatteetaten og Samarbeid mot svart økonomi (SMSØ). Det arbeides også med en pilot sammen med Oslo kommune, OsloBygg KF og Skatteetaten.

I Skatteetaten arbeides det med å lage testattester for seriøsitysopplysninger som tilgjengeliggjøres i Direktoratet for digitalisering (Digdir) sin nasjonale sandkasse.

Skatteetaten har to aktive deltakere i We Build, som er et europeisk samarbeid om utvikling av virksomhetslommebok. Her er Skatteetaten deltaker i gruppen BU3, «Foreign Tax declaration», sammen med andre skattemyndigheter i Europa. Her utforskes det bruk av lommebøker og deling av opplysninger på en ny måte ved å bl.a. teste ut bruk av lommebok for representasjon ved innsending av MVA-melding.

Ansvarlig: Nærings- og fiskeridepartementet (koordinerer), Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og Finansdepartementet

Tiltak 22:**Videreutvikle Norgesmodellen og tydeliggjøre regelverket om offentlige anskaffelser**

Flere av kravene i Norgesmodellen inntas i lov fra 1. juli 2026 for å øke synligheten og brukervennligheten. Det er per nå ikke planlagt konkrete nye tiltak i modellen. Bl.a. avventes EUs arbeid med nye anskaffelsesdirektiver, som vil få betydning for det norske anskaffelsesregelverket. Samtidig arbeider Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) med kursing og veiledning på området. Digitale lommebøker anses også som en del av tiltakene under Norgesmodellen. Dette er et pågående prosjekt hvor DFØ bl.a. deltar i prosjekter på EU-nivå, se tiltak 21.

Ansvarlig: Nærings- og fiskeridepartementet (koordinerer) og Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 23:**Felles innsats fra offentlige byggherrer mot arbeidslivskriminalitet i anskaffelser innen bygg og anlegg**

Statsbygg leder Seriøsitysforum sammen med Bane NOR og Statens vegvesen. Det er mer enn 75 deltakere fra 30 offentlige byggherrer – både statlige, fylkeskommunale og kommunale.

Våren 2025 ble det gjennomført en intern evaluering av forumets hensikt og effekt. Deltakerne var godt fornøyd, og trakk særlig fram hvor viktig og nyttig det har vært å etablere nettverk utenfor egen organisasjon. Dette gjelder særlig de mindre oppdragsgiverne som har et lite fagmiljø internt. Foredrag og samlinger har gitt kunnskapsløft og inspirasjon til å arbeide med arbeidslivskriminalitet og seriøsityt i egen virksomhet. Innspillene fra evalueringen blir brukt til å videreutvikle samarbeidet i Seriøsitysforum. Det er krevende å måle effek-

tene av samarbeidet, men informasjonsdeling og samarbeid i enkeltsaker har ført til utestengelse av aktører. Det kom fram i evalueringen at hjemlene for informasjonsdeling i dagens regelverk er et hinder for et effektivt arbeid mot arbeidslivskriminalitet.

I 2025 utredet to arbeidsgrupper handlingsrommet for bruk av sanksjoner i kontrakt og avvisningsreglene. Det ga et kunnskapsgrunnlag som blir brukt i virksomhetene.

Seriøsitetsforum er nyttig og velfungerende, og tiltaket er viktig i arbeidet for en seriøs bygge- og anleggsnæring.

Ansvarlig; Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Samferdselsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet

Tiltak 24:

Videreutvikle Skatteetatens samarbeidsavtaler med offentlige oppdragsgivere og private entreprenører

Skatteetatens landsdekkende samarbeidsavtaler bidrar til at 32 av Norges største oppdragsgivere og entreprenører stenger ute useriøse leverandører, samtidig som de styrker sin kunnskap om valg av seriøse leverandører. Evalueringen av samarbeidet for 2025, utført av Oslo Economics, viser at ordningen fortsetter å holde useriøse aktører utenfor markedet, og samtlige avtaleparter rapporterer om økt måloppnåelse innen seriøsitetsarbeid det siste året.

I 2025 fremhevet European Labour Authority (ELA) Skatteetatens landsdekkende samarbeidsavtaler med offentlige oppdragsgivere og private entreprenører som et «good practice»-tiltak fra Norge.

Skatteetaten vurderer nå muligheter for å utvide samarbeidet på tvers av etater gjennom samarbeid og informasjonsdeling med a-krimsentrene og andre relevante instanser. I 2025 ble det etablert fire pilotprosjek-

ter for å teste tverretattlig oppfølging av store byggeprosjekter, i regi av samarbeidsavtalene. Lokale a-krimsentre og samarbeidende etater bistår for å styrke oppfølgingen av disse prosjektene gjennom forebyggende innsats, bl.a. ved å dele relevant kunnskap om trender og risiko i markedet, samt håndtering av utfordrende forhold.

Det planlegges for en styrket innsats rettet mot offentlige innkjøpere i 2026, med mål om å inngå to nye samarbeidsavtaler med fylkeskommuner.

Ansvarlig; Finansdepartementet

Tiltak 25:

Formidle informasjon til forbrukere gjennom «Tett på» og handlehvitt.no

«Tett på»

«Tett på» er et tiltak utviklet i samarbeid med offentlige etater, partene i arbeidslivet, byggenæringen, eiendomsmeglerbransjen, finansnæringen og forbrukernes interesseorganisasjoner. Det er framhevet av European Labour Authority (ELA) i «Call for good practices» til inspirasjon og utvikling i andre europeiske land.

Tiltaket hjelper forbrukere i byggemodus å velge seriøse håndverkere og bidrar til et bærekraftig arbeidsliv. Dette oppnås gjennom bl.a. følgende aktiviteter; Tett på-veilederen, telefontjenesten, kampanjefilmer og brev i Altinn. Som hovedansvarlig for tiltaket skal Skatteetaten bl.a. utvikle en løsning for automatisk dataflyt i byggesøknader og videreutvikle konseptet «Tett på boligkjøper» og utvide satsingen sammen med finansnæringen. Det ble inngått Tett på boligkjøper-avtaler med Skagerrak Sparebank i første tertial 2026. Det er nå til sammen åtte banker som har inngått Tett på-avtale, med formål å mobilisere forbrukermakten i privatmarkedet. Skatteetaten er også i dialog med eiendomsmeglerbransjen for å videreutvikle tiltaket.

KLP Banken har evaluert Tettpå boligkjøper i første tertial 2026. Samlet sett vurderer banken samarbeidet som vellykket, relevant og virkningsfullt, og ser Tettpå boligkjøper som et viktig bidrag i bankens langsiktige arbeid mot arbeidslivskriminalitet og for et mer bærekraftig arbeidsliv. KLP Banken anbefaler Tettpå-modellen til andre banker som ønsker å styrke bærekraftsarbeidet og redusere risiko – både for banken og kundene.

Handlehvitt.no

I 2026 er handlehvitt.no videreført som en sentral kanal for å gi forbrukere informasjon som bidrar til å velge seriøse tilbydere og redusere risiko for svart arbeid. Det er gjennomført en forbedring av nettsiden, inkludert forbedret layout og tekster, og nettstedet er markedsført gjennom året. Nettsiden handlehvitt.no er utvidet til å omfatte Flyttebil. Her får forbrukere veiledning om de nye reglene, og hvordan de i Transportørregisteret kan finne godkjente foretak.

Ansvarlig: Finansdepartementet

Tiltak 26:

Publisering av stansingsvedtak og tilsynsrapporter slik at innkjøpere og forbrukere lettere kan velge bort useriøse og kriminelle aktører

Det er opprettet en side på Arbeidstilsynet.no som viser aktive stansingsvedtak innenfor varebil og renhold.¹ Det er ingen aktive stansingsvedtak per rapporteringstidspunkt, og derfor ligger det ikke noen virksomheter på siden p.t. Siden lenker også videre til elnnsyn hvor man kan få tilgang til tilsynsdokumentene. Her kan man også se eventuelle tidligere stansingsvedtak, og stansingsvedtak innen andre bransjer.

¹ <https://www.arbeidstilsynet.no/godkjenninger/stansede-virksomheter/>

Det ble gjennomført et større prosjekt i 2025 for å fulltekstpublisere tilsynsdokumenter i Arbeidstilsynet, inklusive tilsynsrapporter og stansingsvedtak. De fleste nye tilsynsdokumenter er nå tilgjengelig via elnnsyn. Overtredelsesgebyr er foreløpig ikke fulltekstpublisert.

Siden Arbeidstilsynet har kommet opp i en høy andel fulltekstpubliserte tilsynsdokumenter, vil neste fase være å tilgjengeliggjøre dokumentene bedre via Arbeidstilsynets nettsider.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 27:

Forbedre informasjon og oppfølging knyttet til godkjenningsordninger

Arbeidstilsynet arbeider med målrettede kommunikasjonstiltak for å gjøre godkjenningsordningene som er innført for virksomheter innen renhold, bilpleie/dekkskift og bemanning mer kjente. Dette følges opp gjennom ulike kampanjer i sosiale medier, nyhetsartikler, informasjonsbrev og oppdatering av nettsider. Innen renholdsbransjen er det et samarbeid med regionale verneombud knyttet til veiledning og kommunikasjonstiltak. Det legges vekt på tiltak for å sørge for at spesielt små virksomheter får økt forståelse for regelverket knyttet til godkjenningsordningene.

Ved å få på plass mer automatiserte søknadsprosesser vil virksomhetene oppleve hurtigere saksbehandling med raskere svar, samt god veiledning i søknads- og meldingsskjemaer. Per i dag er godkjenningsordningen for bemanningsforetak en helautomatisk godkjenningsprosess, og det er arbeides med større grad av automatisering også i godkjenningsordningen for bilpleie/dekkskift og renhold. Arbeidstilsynet skal videreutvikle sine systemer for å kvalitetssikre informasjonen i registrene.

Gjennom risikobaserte etterkontroller har Arbeidstilsynet fokus på de søknadene og meldingene hvor det er størst sannsynlighet for brudd på godkjenningskriteriene. Risikofaktorene som ligger til grunn for utvalg av objekter til etterkontroll, er bl.a. funn fra tilsynsaktiviteten.

I saksbehandlingssystemene for godkjenningsordningene sikres datainnhenting for å kunne lage rapporter til analyseformål og annen informasjonsdeling internt i Arbeidstilsynet, eksempelvis rapporter over hva slags mangler det sendes ut varselbrev om. Rapportene bidrar bl.a. til at funn fra godkjenningsordningene kan benyttes som grunnlag for utvalg av tilsynsobjekter.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Øke kunnskapen om sosial dumping og arbeidslivskriminalitet

Tiltak 28:**Styrket kunnskap om ut- og innleie av arbeidskraft**

Arbeids- og inkluderingsdepartementet er oppdragsgiver for flere FoU-prosjekter om utviklingen i bruken av innleie fra bemanningsforetak og andre alternative tilknytningsformer i arbeidslivet. I november 2026 vil det bli lagt fram sluttrapport fra et prosjekt som ser på konsekvenser av nytt regelverk for ut- og innleie fra bemanningsforetak. Statistisk sentralbyrå (SSB) har etablert egen kvartalsstatistikk om sysselsettingsutviklingen i utleienæringen. Etter avtale med Arbeids- og inkluderingsdepartementet publiserer SSB årlige analyser av sysselsettingsutviklingen i utleienæringen og overganger i arbeidsmarkedet fra jobb i bemanningsbyrå til annet arbeid eller ut av arbeidsstyrken. Fra og med 2025 er kunnskapsgrunnlaget også blitt styrket ved at det er innført egen rapportering i a-ordningen om utleide arbeidstakere.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 29:**Sammenstille tidligere evalueringer av tiltak mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet, og kartlegge hvordan regelverk på arbeidslivsområdet etterleves og følges opp**

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har satt i gang et eksternt FoU-oppdrag for å sammenstille tidligere kartlegginger og evalueringer av tiltak mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Oppdraget skal bidra til å identifisere hvilke styrker og svakheter som finnes når det gjelder kunnskap om innsatsen mot sosial dumping og

arbeidslivskriminalitet. Prosjektet skal også belyse hvor det er behov for mer kunnskap, bl.a. om hvordan regelverk på arbeidslivsområdet etterleves og følges opp. Sluttrapport fra prosjektet skal leveres innen oktober 2026.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 30:**Bedre kunnskapsgrunnlag og økt forskning om sosial dumping og arbeidslivskriminalitet**

Arbeids- og inkluderingsdepartementet lyser jevnlig ut forskningsoppdrag som omhandler tematikken sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Departementet vil følge opp kunnskapsoppsummeringen nevnt i tiltak 29, ved å vurdere behov for nye forskningsoppdrag ved eventuelle avdekkede kunnskapshull.

Det er nylig blitt gjennomført et eksternt FoU-prosjekt for å kartlegge innvandrere med d-nummer, som ikke er registrert bosatt i Norge, men som har en langvarig tilknytning til norsk arbeidsliv. Dette skaper utfordringer bl.a. med å få BankID, tilgang til fastlege, bolig mv. Dette kan skape økt sårbarhet og i noen tilfeller større avhengighet av arbeidsgiver. Oppfølging vurderes av berørte departementer.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet følger videre opp behovet for mer kunnskap om omfang, påvirkningsfaktorer, drivere og barrierer for sosial dumping og arbeidslivskriminalitet gjennom oppfølgingen av tildelegene til Norges forskningsråd.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 31:**Mer strukturert og effektiv oppfølging av analyse- og etterretningsprodukter fra Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningssenter (NTAES)**

Forslag til endringer i politiregisterforskriften kap. 59 ble sendt på høring 27. juni 2025. Det er foreslått å fjerne bestemmelsen i politiregisterforskriften § 59-11 første ledd om at alle opplysninger i NTAES-registeret skal sperres. Det legges i stedet opp til at politiregisterlovens alminnelige regler om utlevering og tilgjengeliggjøring skal gjelde. Formålet med forslaget er å legge til rette for at NTAES kan dele opplysninger med politiet og andre aktuelle aktører for å forebygge og bekjempe økonomisk kriminalitet og arbeidslivskriminalitet. Høringsrunden er avsluttet, og forslaget følges opp videre av departementet.

Ansvarlig: Justis- og beredskapsdepartementet

Kontroll, oppfølging og tverretatlig samarbeid

Tiltak 32:**Styrke og videreutvikle det tverretat-
lige samarbeidet for å forebygge og
bekjempe arbeidslivskriminalitet**

Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten, Skatteetaten og politiet arbeider med ulike tiltak for å videreutvikle a-krimisamarbeidet. Skatteetaten har et hovedansvar for oppfølging av etatenes felles IKT-løsning, og har gjennomført en utredning/evaluering av dagens a-krimisamarbeidsløsning. Hovedkonklusjonen fra utredningen er at dagens samarbeidsløsning bygger på gammel teknologi, og at det ikke er hensiktsmessig å investere mer i dagens løsning. Skatteetaten jobber nå derfor med en anskaffelsesprosess innenfor dagens tildelte rammer, for å ivareta driften etter utløp av dagens avtale, i mars 2027.

I samsvar med handlingsplanen vil departementene sette i gang et arbeid med å vurdere hvordan a-krimisamarbeidet kan styrkes og videreutvikles, bl.a. når det gjelder styring, rolle- og arbeidsfordeling, samt vurdere a-krimisamarbeidet opp mot andre samarbeidsflater mot økonomisk kriminalitet, inkludert etablering av regjeringens nye satsning på et Ø-krimisenter.

Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet (koordinerer), Finansdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet

Tiltak 33:**Styrke mulighetene for informasjons-
deling mellom offentlige myndigheter**

Det er nedsatt en tverrdepartemental arbeidsgruppe som har fått i mandat å foreslå nye hjemler for informasjonsdeling og annen behandling av personopplysninger i etatsarbeidet mot økonomisk kriminalitet. Arbeidsgruppen ble nedsatt med bakgrunn i stortingsmeldingen om økonomisk krimi-

nalitet, og er en direkte oppfølging av ett av 47 tiltak som ble fastsatt i meldingen. Arbeidsgruppen har vurdert forslag om en ø-kriminformasjonsforskrift etter mønster av a-kriminformasjonsforskriften, som vil sikre bedre muligheter for informasjonsdeling mellom et utvalg offentlige etater, og annen nødvendig behandling i forbindelse med delingen. Det tas sikte på at arbeidsgruppens rapport sendes på høring høsten 2026.

A-krimisentrene har i 2025 hatt økt oppmerksomhet på å styrke samhandling og hente ut merverdi gjennom alle ledd og prosesser i a-krimisamarbeidet herunder styrket samhandling, kommunikasjon og informasjonsflyt mellom senterets kontrollgruppe og kunnskapsgruppe og sikre felles oppdragsforståelse. Informasjonsdeling er viktig for at samarbeidet skal lykkes, og i årsrapporten for 2025 rapporterer etatene i a-krimisamarbeidet at kompetansen om hvilken informasjon som kan deles i samarbeidet har blitt styrket. En sentral utfordring for å kunne videreutvikle a-krimisamarbeidet, er imidlertid å få på plass en bedre felles IKT-løsning som ivaretar regulatoriske krav og forretningsmessige behov, til støtte for aktiviteter i samarbeidet, jf. tiltak 32.

Ansvarlig departement: Justis- og beredskapsdepartementet (koordinerer), Finansdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 34:**Styrke Arbeidstilsynet**

Arbeidstilsynet skal ha en tydelig tilstedeværelse og synlighet i arbeidslivet. Etaten skal legge til grunn en streng reaksjonsbruk, og i større grad bruke overtredelsesgebyr og politianmelde grov arbeidslivskriminalitet, noe som bl.a. er synliggjort i tildelingsbrev fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet til etaten.

Siden 2021 har regjeringen styrket Arbeidstilsynet med over 100 millioner kroner. Det har gitt etaten større kapasitet i kampen mot useriøsitet, sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. I tillegg til økte bevilgninger har regjeringen også lagt fram flere forslag som gir Arbeidstilsynet mulighet til å reagere strengere mot den mest useriøse delen av næringslivet.

I 2024 ble beløpsgrensen for overtredelsesgebyr mot virksomheter hevet til 50 G, og i 2025 vedtok et enstemmig Storting regjeringens forslag til strengere lovhjemler for etaten. Disse hjemlene gir Arbeidstilsynet bedre tilgang på informasjon, gjør det enklere å gjennomføre tilsyn og gir mer effektive sanksjonsmidler. Bl.a. kan etaten med de nye hjemlene gi overtredelsesgebyr på stedet, sikre bevis under tilsyn, innhente opplysninger fra tredjeparter og gi overtredelsesgebyr til enkeltpersoner som leder virksomheter.

Arbeidstilsynet har brukt de økte bevilgningene bl.a. til rekruttering, og i tillegg har etaten jobbet med effektivisering og hvordan de kan bedre ressursbruken internt. Arbeidstilsynet har omorganisert virksomheten fra 1. januar 2026, bl.a. for å få bedre utnyttelse av ressursene som jobber med

tilsyn og de som jobber med arbeidslivskriminalitet. Antallet tilsyn har steget jevnt siden 2021. I 2025 gjennomførte etaten over 20 % flere tilsyn enn i 2021.

Ansvarlig departement: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 35:

Sikre effektiv bruk av sanksjoner

Som oppfølging av stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet gjennomføres det et FoU-prosjekt for å utrede bruken og effekten av administrative sanksjoner og straff i bekjempelsen av økonomisk kriminalitet. Formålet med prosjektet er å bidra med forskningsbasert kunnskap om effektene av bruk av administrative sanksjoner og andre forvaltningsrettslige reaksjoner, og av saker anmeldt til politiet. Prosjektet inkluderer ansvarsområdene til Miljødirektoratet, Tolletaten, Skatteetaten, Arbeidstilsynet, Arbeids- og velferdsetaten (Nav) og Fiskeridirektoratet. Prosjektet skal ferdigstilles sommeren 2026.

Ansvarlig departement: Justis- og beredskapsdepartementet, Finansdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Internasjonalt samarbeid

Tiltak 36:**Delta i samarbeidet i den europeiske arbeidsmarkedsmyndigheten (ELA)**

Norge ble formelt et fullverdig medlem av ELA i 2025. Samme år fikk Norge en nasjonal kontaktperson (NLO), som er plassert i ELAs hovedkontor i Bratislava. Norges NLO fungerer også på vegne av Island og Liechtenstein.

Arbeidstilsynet deltar aktivt i samarbeidet, hvor et viktig tema er utveksling av erfaringer fra myndighetenes arbeid mot arbeidslivskriminalitet og sosial dumping.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 37:**Forsterke samarbeidet med kontrollmyndighetene i Norden og Baltikum**

Det er etablert et fast samarbeid mellom arbeidstilsynene i de nordiske og baltiske landene. Gjennom samarbeidet er det satt søkelys på deling av god praksis i arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet. Det er gjennomført to seminarer/workshoper, en med tema trepartssamarbeid i hotell og restaurantnæringen hvor partene fra alle landene deltok, og en med tema analyseaktiviteter hvor analytikere og inspektører fra alle åtte land deltok. Arbeidstilsynet har også bidratt med erfaringsdeling i konferanser i regi av arbeidstilsynene i Finland og Latvia.

Det er etablert et nettverk av analytikere fra alle åtte land som møtes jevnlig for å dele erfaringer med analysearbeid og som også utarbeider kunnskapsunderlag for identifisering av virksomheter for tilsyn over landegrensene.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Tiltak 38:**Bruk av EØS-midler for å fremme anstendig arbeid og trepartssamarbeid**

Regjeringen viderefører fondet for trepartssamarbeid og anstendig arbeid (Social Dialogue – Decent Work) i den nye perioden for EØS-midlene. Det vil bli inngått kontrakt med en ny fondsoperatør før sommeren. Fondet er rettet inn mot samtlige land som mottar EØS-midler: Estland, Latvia, Litauen, Polen, Tsjekkia, Slovakia, Ungarn, Slovenia, Kroatia, Romania, Bulgaria, Kypros og Malta. Fondsmidlene gir også muligheter for finansiering av samarbeidsprosjekter mellom aktører i Norge og i mottakerlandene. Arbeidstilsynet planlegger videreføring av samarbeidstiltak med arbeidstilsynene i de baltiske landene, Polen og Romania.

Som oppfølging av handlingsplanen vil regjeringen også vurdere behov og mulige løsninger for å styrke samarbeidet med myndigheter i land utenfor EU/EØS-området, såkalte tredjeland. Dette forutsetter imidlertid finansiering av tiltakene, slik at myndighetene i mottakerlandene kan involveres. Arbeids- og oppdragstakere med bakgrunn fra land utenfor EU/EØS representerer en voksende del av EUs arbeidsmarked. De er ofte mer utsatt for å bli utnyttet i arbeidsforhold. Tredjelandsborgere som jobber i Norge, kommer ofte via andre europeiske land. Det er derfor aktuelt å styrke myndighetssamarbeidet med slike transitland, bl.a. gjennom tiltak som kan støttes gjennom EØS-midlene.

Ansvarlig: Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Utenriksdepartementet

Utgitt av:
Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Bestilling av publikasjoner:
Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00
Publikasjoner er også tilgjengelige på:
www.regjeringen.no
Publikasjonskode: A-0072 B

Omslagsbilder: Bilde øverst til venstre: Simen Gald/Arbeids- og inkluderingsdepartementet,
bilde øverst til høyere: Arbeidstilsynet, bilde nederst til venstre: Wajahat Ahmad Khan,
bilde nederst til høyere: Kommunikasjonsenheten i Justis- og beredskapsdepartementet

Design: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon 06/2026

